

Nätverksintegration i Härjedalen

NiH

Ett projekt i Härjedalens Kommun i samarbete med Arbetsförmedlingen, finansierat av Samordningsförbundet Jämtlands Län

Slutrapport januari 2016

Ingemar Züchner, projektledare

Sammanfattning

Under perioden 2014-06-02 – 2015-11-30 genomfördes ett projekt kallat Nätverksintegration i Härjedalen (NiH) i ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen och Härjedalens Kommun, finansierat av Samordningsförbundet Jämtlands Län.

Syftet med projektet var ta fram och pröva metoder och arbetsätt för att därigenom låta nyanlända komma i kontakt med och matchas gentemot kommunens föreningsliv, för att därigenom underlätta integration och att hitta vägar att utöka sitt kontaktnät i samhället. I aktiviteterna ingick även en Samhällsfördjupning där Integrationsguider tillsammans med deltagare, individuellt eller i grupp, gick igenom ett diskussionsunderlag framställt av Göteborgs Stad och Länsstyrelsen Västra Götalands Län.

Det har varit svårt att uppnå de kvantitativa mål som satts gällande antalet deltagare i projektet, då respons från både deltagare och projekttjänstare varit annorlunda än vad som initialt förväntades. Det har dock förekommit effekter utanför den direkta målgruppen, då även andra än kommunplacerade (asylsökande i anläggningsboende) aktiverat sig i olika aktiviteter och föreningar.

Kvalitativt har utfallet varit gott.

Av de som gått igenom projektet, inklusive de fyra Integrationsguiderna, har en deltagare som tidigare varit arbetslös fått jobb i ett privat företag, två av integrationsguiderna har gått till fortsatt anställning i kommunens regi, en har fått jobb som hemspråklärare på hemorten och en fått anställning på ett företag i kommunen.

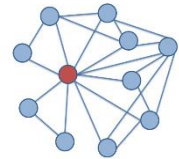
Bakgrund

Såväl lokalt som på riksplan har det lyfts fram att ett av hindren för nyanländas etablering på svensk arbetsmarknad och i det svenska samhället, är bristen på sociala nätverk - inte minst arbetsrelaterade sådana.

Den verksamhet som bedrivs inom kommunen kan visserligen bidra till ett stärkt nätverk för de nyanlända, men då man fokuserar i första hand på insatser för utveckling av individens kompetenser gentemot en arbetsmarknad, finns ett behov av att rikta insatser mot den mer sociala aspekten av begreppet "integration".

Då anställningar i allt större utsträckning blivit beroende av personliga kontakter, ville projektet möjliggöra nätverksbyggande för dem som inte har sådana personliga nätverk i den omfattning som vore önskvärt.

Projektbeskrivnings syfte var att *"ta fram och pröva metoder och arbets-sätt som främjar nyanländas nätverksbyggande och därigenom integration i det svenska samhället och på den svenska arbetsmarknaden."*

Arbetsätt

En projektledare anställdes, som genomgick projektkursdagar i regi av Samordningsförbundet Jämtlands Län, samt en projektledarkurs i kommunens regi.

Fyra "Integrationsguider" två från Eritrea, en från Syrien och en från Burma, anställdes på 50 % vardera för att agera samhälls- och språkguider.

Projektledare och integrationsguider gick gemensamt igenom "Om Sverige", ett utbildningsmaterial och diskussionsunderlag framställt av Göteborgs Stad och Länsstyrelsen Västra Götalands Län. Detta material finns tillgängligt på internet och efter skriftlig utväxling med Maria Nobel på Enheten för Social hållbarhet på Länsstyrelsen Västra Götalands Län¹, laddades den svenska versionen ner för tryckning på kommunens vaktmästeri. Tanken var att guiderna skulle gå igenom detta material på svenska med deltagarna, i språkträningssyfte. Samtidigt fanns versioner på deltagarnas hemspråk tillgängliga på nätet för deltagarnas individuella behov på egen hand.

Det framkom senare att samma material användes av andra företag inhyrda av Arbetsförmedlingen i de nyanländas etableringsprocess. Efter samtal med berörd part, där det framkom att detta material bara lästes igenom "rakt av", bestämdes det att vi ändå skulle fortsätta använda det, då vi använde det mer som diskussionsunderlag för jämförande av erfarenheter och allmänna frågor.

Initialt gjordes en inventering av föreningslivet i Härjedalens Kommun. Med hjälp av kommunens föreningsregister, internet och egna kontakter sattes en förteckning ihop, där kontaktpersoner och kontaktuppgifter skrevs ner². De föreningar som sedan ansågs vara aktuella gällande huvudsaklig aktivitet och geografisk placering³ kontaktades, besöktes, informerades och intervjuades. Den 22 oktober 2014 var projektet även närvarande vid en "Föreningskväll" på Svegs Folkets Hus, där vi delade ut broschyrer om projektets verksamhet till alla närvarande föreningar.

När det gällde rekrytering av projektdeltagare var det bestämt att dessa skulle utses genom Arbetsförmedlingen och kommunen i den så kallade Ärendegenomgången. De kommunplacerade nyanlända som var satta i någon form av etableringsåtgärd i kommunens regi blev också tillfrågade om de vill vara med i projektet.

Här uppstod de första svårigheterna. Dels var antalet tillgängliga nyanlända lägre än förväntat, dels var meningen med projektet svårt att förmedla. Mer om det under rubriken "Svårigheter".

---

¹ Bilaga 1.

² Bilaga 2.

³ Föreningar med aktiviteter som krävde egen insats av t ex maskiner och utrustning, typ motorklubbar, jaktklubbar o dyl., samt de föreningar som låg på orter där inga nyanlända var folkbokförda, kontaktades inte, men finns med på listan för eventuella framtida behov.

När en deltagare uttryckt önskemål om att delta, registrerades denne i SUS, med tillhörande medgivande, samt fyllde i en svarsenkät om den egna upplevda situationen⁴. Denna enkät ville ta en bild av hur den deltagande uppfattade sin tillvaro vid tillfället. En liknande enkät skulle sedan fyllas i vid avslutat projektdeltagande för jämförelse.

En matchning av intresse och aktuell förening kunde göras och en introduktionsträff, där också Integrationsguide och projektledare deltog, anordnades. Den nyanlände kunde sedan välja att gå med i föreningen och delta på eget bevåg, precis som vilken föreningsmedlem som helst.

Samtidigt, på egen tid, eller med överenskommelse hos arbetsgivaren, utfördes en Samhällsfördjupning, enskilt eller i grupp, där boken "Om Sverige" utgjorde ett underlag för diskussioner och möjligheter till utbyte av erfarenheter.

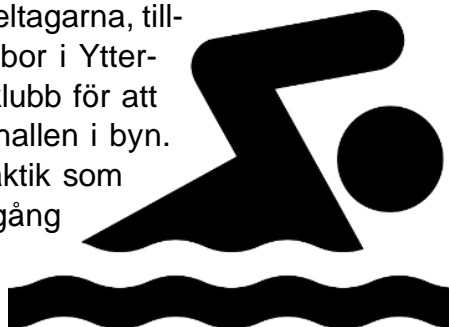
---

⁴ Bilaga 3.

Aktiviteter

Bad

I Ytterhogdal uppstod en situation där två av projektdeltagarna, tillsammans med två Integrationsguidar som även de bor i Ytterhogdal, tog steget att gå med i Ytterhogdals Idrottsklubb för att få möjligheten att genom klubben få tillgång till Simhallen i byn. Öppettiderna passade illa med skola och arbete/praktik som skedde i Sveg. Med klubben i ryggen kunde de ha tillgång till simhallen utanför gängse öppettider med ansvarig ledare, utbildad av kommunen. I skrivande stund väntar kommunen på ny personal och klargörande av detaljer, oklart vilka, för att starta.

En utveckling av detta är att även asylsökande anläggningsboende i byn önskat gå med i YIK för att få tillgång till simhallen. Dessa har på eget bevåg, efter att ha hört detta av sina landsmän, gått med i klubben i detta syfte.

Musik

I Ytterhogdal gick även en av Integrationsguiderna med i den lokala kyrkokören. Fem nyanlända, av olika nationalitet, har också varit med några gånger, men kan inte anses som fasta i kören. Som kuriosas kan sägas att den kören sporadiskt har medlemmar från Sverige, Brasilien, Nederländerna, Syrien och Eritrea.

I Lillhärdal har ett par bybor anordnat sång- och musikkvällar för asylboende. Där har även projektet närvarat med deltagare som bor i Sveg och Ytterhogdal. Tyvärr har intresset svalnat eftersom det är långt att åka. En nystart under hösten har inte ändrat deltagandet från projektanslutna. Av de närvarande i Lillhärdal är både asylsökande och kommunplacerade representerade, dock ingen projektanslutna.

I mars 2015 besöktes Lillhärdals kulturcentrum där konsert och workshop rörande Härjedalspipan gick av stapeln. Konserten var i sig multinationell då orkestern hade medlemmar från Sverige, Norge, Estland och Nepal. I workshopen som föregick evenemangen var alla inbjudna att tillsammans prova på att spela på de övertonsflöjter som föreläsaren Steinar Ofsdal hade med sig. Alla Integrationsguidar samt en del projektdeltagare deltog.

En av Integrationsguiderna och projektledaren gjorde en egen inspelning av ett improviserat musikstycke och lade ut på Youtube.

(<https://www.youtube.com/watch?v=Vix68mDyuDU>)

Bridge

I Sveg och I Hede har kontakt tagits med Bridgeklubbarna. Speciellt i Hede har detta tagits väl emot, då nyanlända varit välkomna att titta på och att provspela. Klubbarna vill gärna starta en nybörjarkurs om minst fyra anmäler sig.

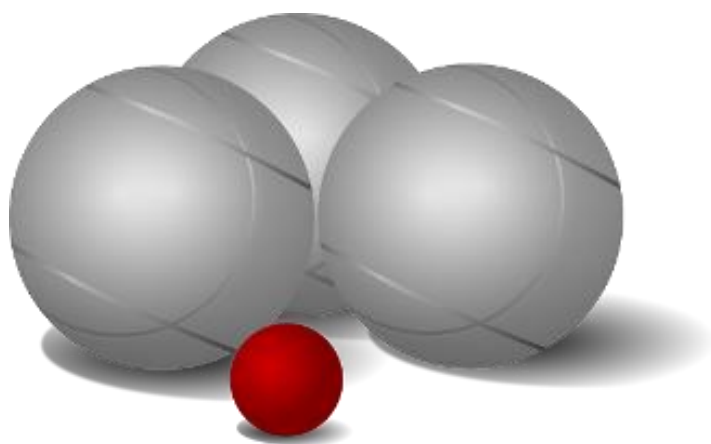
Boule

I samarbete med ett annat projekt har det startats Boule-kvällar. Tillsammans med aktiva i pensionärsföreningarna (det finns ingen regelrätt boule-klubb) (än), har vi anordnat träffar där vi inbjudit lokala såväl som nyanlända och asylsökande att spela boule tillsammans. Det har slagit väl ut, men är säsongsbetonat.

Språkcafé

Röda Korset har på olika orter anordnat språkcaféer. I Ytterhogdal har detta gjorts i samarbete med projektet där vi kunnat hjälpa till med marknadsföring och närvaro.

I Lillhärdal anordnas ett så kallat Världscafé, där projektet också närvarat med personal, deltagare och musikutövare.

Målsättningar och Måluppfyllelse

Vid inregistrering av deltagare har en enkät rörande den egenupplevda situationen delats ut och fyllts i. Vid avslut har en motsvarande enkät fyllts i och eventuella ändringar redovisas nedan.

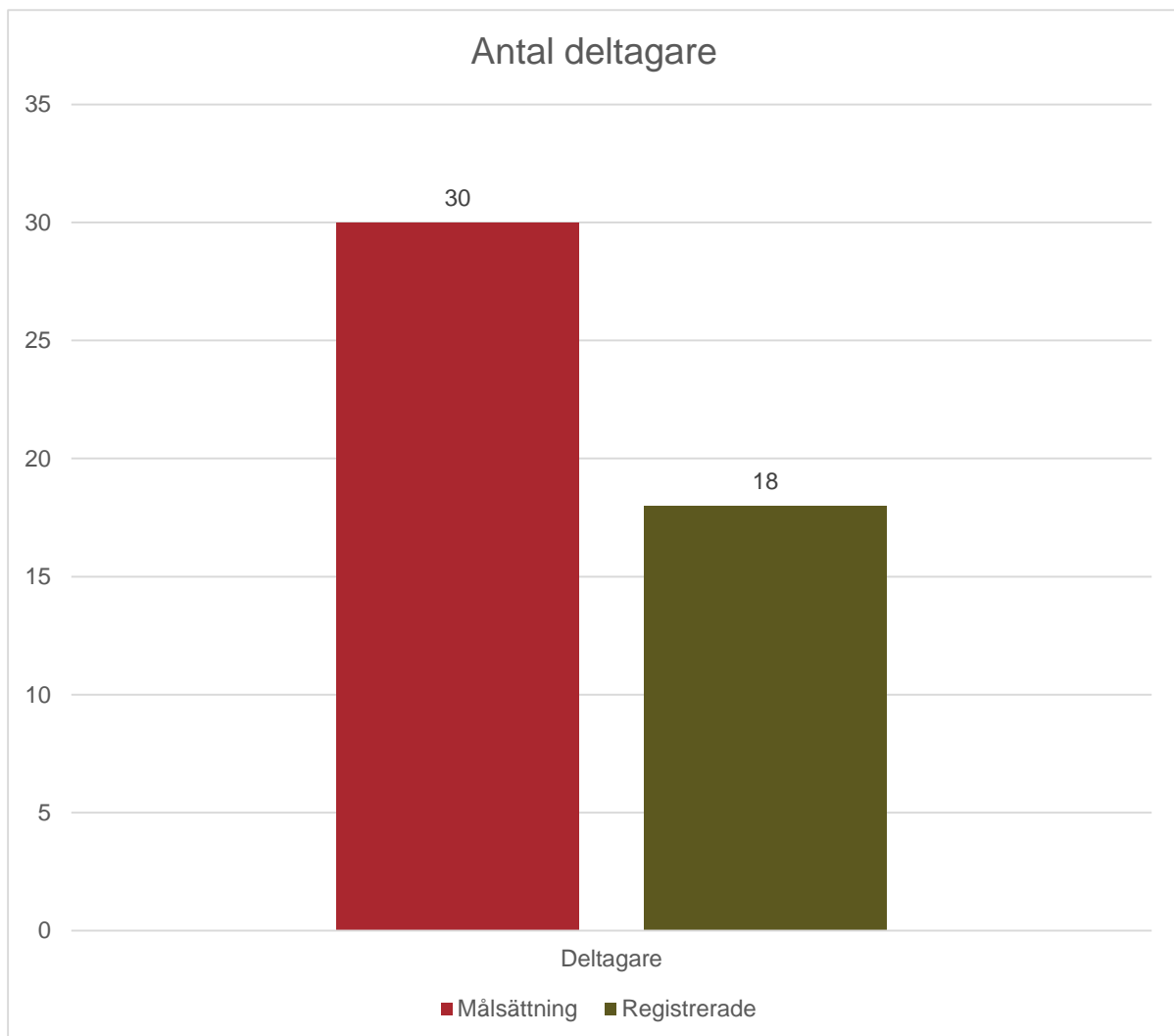
Delmål – deltagande

Målet har varit att minst 30 deltagare ska ha gått igenom projektet.

Slutresultatet blev att 18 registrerade sig i projektet, varav en hoppade av efter bara några veckor och avregistrerades utan åtgärd. Två stycken flyttade utanför kommunen innan projektet avslutades.

Endast två projektdeltagare är inskrivna medlemmar i någon förening.

Delmålet måste anses **inte uppfyllt**.

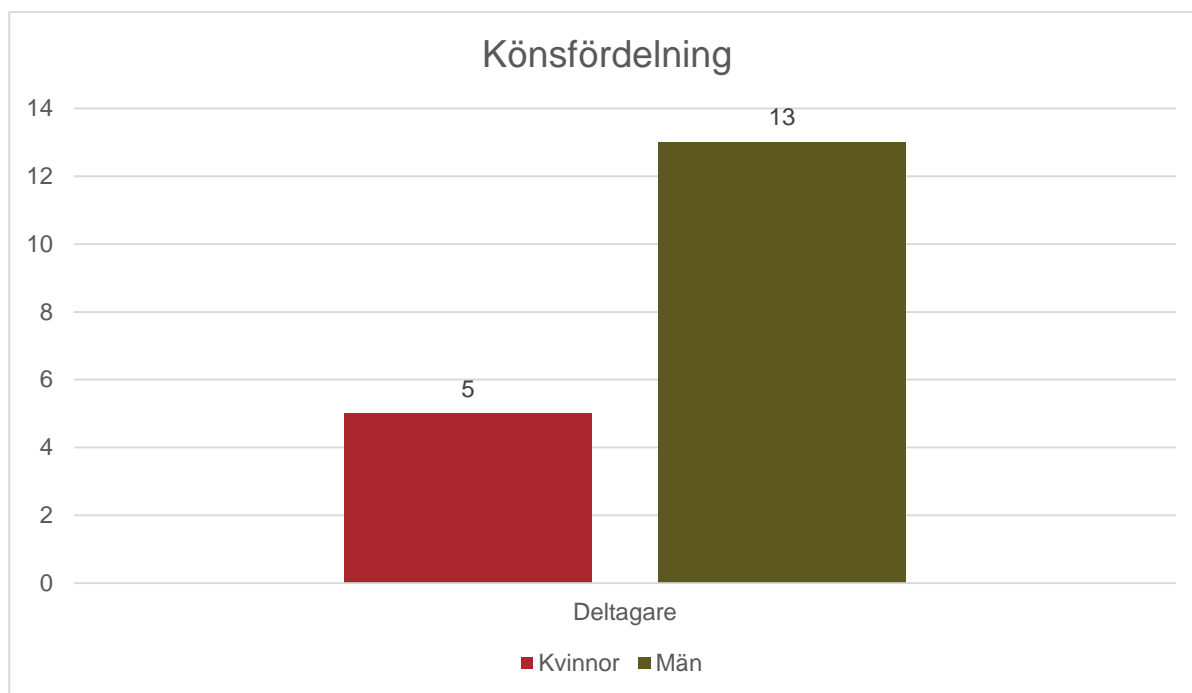

Delmål – jämn könsfördelning

Av de 18 inskrivna var 13 män och 5 kvinnor.

Delmålet måste anses **inte uppfyllt**.

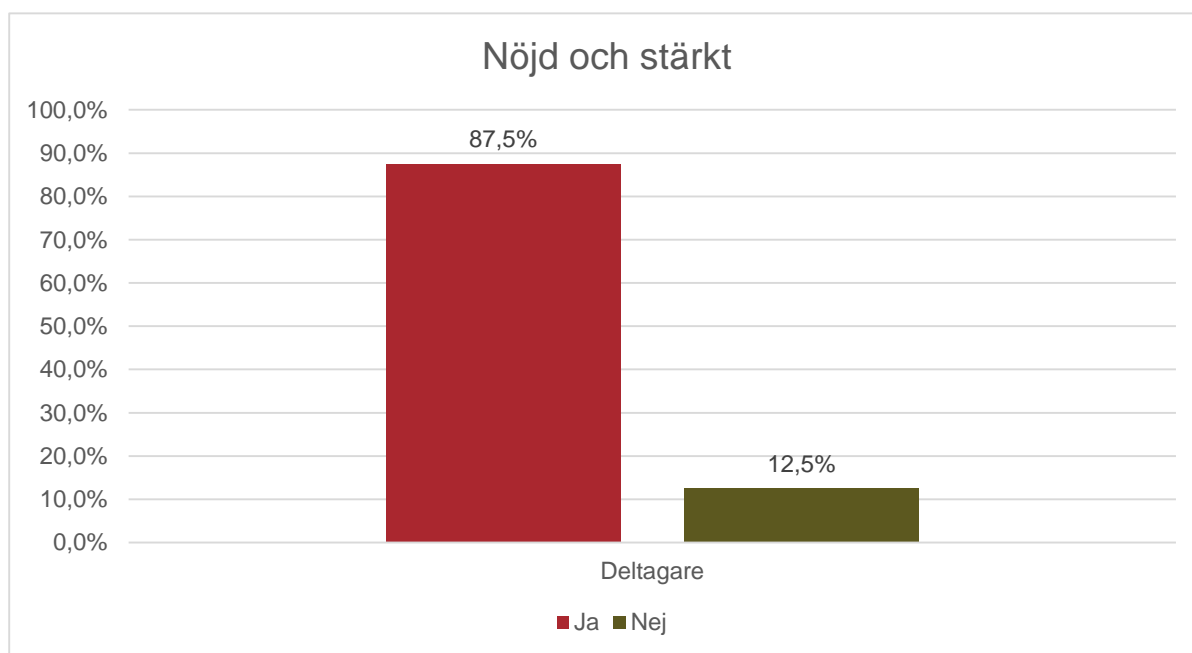

Delmål – Nöjd och stärkt.

Målet var att 75 % av alla inskrivna skulle känna sig nöjda och stärkta efter avslutat projekt-deltagande.

Enligt den utskickade avslutningsenkäten har 87,5 % känt sig nöjda och stärkta.

Delmålet måste anses vara **uppfyllt**.

Övriga parametrar.

I enkäten har frågor ställts där svaret varit en gradering på en skala 0 till 9 eller uppgivande av faktiskt antal.

Fråga: Hur stor chans att få ett arbete just nu, tror du att du har? (Mycket Små → Mycket Stora)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 3,8 till 6,1. **Positivt.**

Fråga: Hur många arbeten har du sökt den senaste månaden?

Antalet har ändrats från ett medelvärde på 1,2 till 1,8. **Positivt.**

Fråga: Hur många nära vänner anser du att du har?

Antalet har ändrats från ett medelvärde på 6 till 9,3. **Positivt.**

Fråga: Deltar du i någon organiserad aktivitet?

Andelen Ja har ändrats från 50 % till 70 %. **Positivt.**

Fråga: Hur många olika aktiviteter?

Antalet har ändrats från ett medelvärde på 3 till 3,2. **Positivt.**

Fråga: Tycker du att människor i allmänhet är hjälpsamma? ? (Inte Alls → Mycket)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 6,5 till 7,4. **Positivt.**

Fråga: Har du förtroende för de människor du möter i Härjedalen? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 6,9 till 7,2. **Positivt.**

Fråga: Känner du att du spelar en viktig roll för andra jag möter i Härjedalen? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 6,4 till 6,9. **Positivt.**

Fråga: Känner du dig trygg? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 7,6 till 6,6. **Negativt.**

Fråga: Ser du positiva saker som händer dig? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 7,7 till 7,5. **Negativt.**

Fråga: Känner du att du har en framtid i Härjedalen? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 7,5 till 7,8. **Positivt.**

Fråga: Kan du tänka dig att stanna i Härjedalen om du får ett arbete? (Inte Alls → Helt och Hålllet)

Svaret har ändrats från ett medelvärde på 8,5 till 8,6. **Positivt.**

Uppgifter hämtade ur SUS ("Sektorsövergripande system för uppföljning av samverkan och finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet")

Sysselsättning	Före insats	Efter insats
Antal deltagare i förvärvsarbete:	10	11
Antal deltagare i studier:	13	11
Deltagare som både förvärvsarbetar och studerar:	7	5
Summa deltagare i förvärvsarbete och/eller studier	16	17
Arbetssökande deltagare:	15	10
Uppgift saknas	0	1

Delmål – Anställning eller erbjudande om anställning inom sex månader efter avslutat projektdeltagande.

Då endast en person skrivits ut som avslutad i projektet innan projekttidens slut kan vi i dagsläget inte till fullo redovisa resultatet i detta delmål. Dock kan sägas att just den personen fått anställning i ett privatägt företag.

Ekonomi och Budget

Budgetramarna har hållits. Den största kostnaden har varit lönekostnader för projektledare och de fyra halvtidsanställda Integrationsguiderna.

Övriga kostnader har varit resekostnader och viss kostnad för kurser och seminarier förutom kostnad för en dator och en mobiltelefon med abonnemang.

Detaljerad finansiell redovisning sker separat.

Organisation

För projektet anställdes en projektledare på heltid, med beräkningen att 20 % av tiden skulle gå åt till administration och resterande till operativt arbete.

Fyra stycken "Integrationsguider" anställdes på 50 % vardera. Där togs hänsyn till språk och jämn könsfördelning. De språk som täcktes genom sammansättningen var arabiska, kurdiska, tigrinja och burmesiska, förutom svenska och engelska.

Tre olika "lager" av grupper var involverad i olika möten. I stort fördelades dessa så att veckovis träffades "arbetsgruppen", bestående av medarbetare från kommunens avdelning för Arbete & Aktivitet samt projektledaren. Där har dryftats det dagliga arbetet och man har bollat idéer om hur utvecklingen ska tas framåt. Ekonomiskt ansvarig och verksamhetskoordinator har ingått i arbetsgruppen. Där har också tillfälliga möten med exempelvis praktiksamordnare och liknande förekommit.

Varannan månad träffades "ägargruppen" vilken representerades av Eva Larsson från kommunen och Eva Bäck från Arbetsförmedlingen. Redovisning och lägesrapportering.

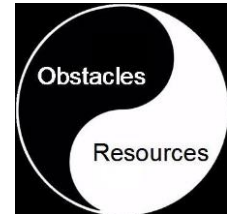
Styrgruppsmöten skedde i anslutning till de ordinarie Loksam-träffarna, då Loksamgruppen var styrgrupp. Styrgruppen var i och för sig även den mer en redovisnings- och lägesrapporteringmottagare.

Svårigheter

Då rekrytering av projektdeltagare legat externt, där rekommendationer av Arbetsförmedlingen varit styrande, har vi inte själva kunnat styra vilka eller hur många vi kunnat få med i projektet. Dessa har kommit till vår kännedom genom kommunens och Arbetsförmedlingens så kallade Ärendegenomgång. De nyanlända som fått praktik eller liknande inom kommunen har också kunnat tillfrågas. Färre än vad som förväntats har kunnat kontaktas.

Många av dessa har varit intresserade av informationen, men när det visat sig inte direkt leda till anställning har de flesta tackat nej. Av de som registrerat sig har alla varit intresserade av Samhällsfördjupningen, men få varit intresserade av att aktivt gå med i en förening. En person har uttryckt intresse för att gå med, men vägrat registrering i SUS. Då allt har byggts på frivillighet har vi inte kunnat göra mer än att informera.

Reflektioner

Det är viktigt att initialt ge bilden av vad föreningslivet betyder i Sverige för en nyanländ: En fritid tillsammans med andra *samtidigt* som en port in i ett större nätverk.

Fokus har från början legat på att få deltagaren att bli medlem i någon förening, målsättning finns klart utskrivet i projektbeskrivning. Detta bör balanseras så att Samhällsorienteringen utökas till att, förutom arbete kring kursmaterialet utifrån egna erfarenheter och funderingar, också innehålla mer studiebesök hos, alternativt inbjudan av, flera olika institutioner, inte bara föreningar, i närområdet.

Mot föreningar kan "pröva på"-besök med varierad inriktning på aktiviteter vara ännu mer frekvent. Att bara se till "matchningar" har visat sig vara svårt, då deltagare inte riktigt kunnat svara på frågor om ett eventuellt fritidsintresse. De gånger vi bjudit in till exempelvis Boule och Bridge har intresse väckts och initiativ till eget deltagande tagits.

Det är också uppenbart att medlemskap i en förening ligger långt från den nyanländes prioritet. Veldig ofta har frågan om detta direkt leder till anställning dykt upp. När svaret varit att medlemskap leder till nya bekanta och ett ökat nätverk som i framtiden kan leda till en kontakt med en presumtiv arbetsgivare, har många valt att inte gå vidare. Att medlemskap också ofta innebär en kostnad, gör steget till medlemskap ännu svårare att ta.

Till detta kommer att tanken på "fritid" eller frågan "Vad tycker du om att göra när du är ledig?" är ny för många nyanlända. Den besvaras, trots att vi har försökt vara så tydliga vi kunnat med detta, ofta med att man är med familjen eller lagar mat (kvinnor) eller umgås med vänner (män).

Det har också varit så att många föreningar från början trott att vi presenterat projektet som ett led i att få en nyanländ anställd av föreningen. När vi förklarat att så inte är fallet har alla klargjort att vem som helst är välkommen att vara medlem i föreningen, som aktiv eller, som i fallet med t ex. idrottsklubbar, som stödmedlem.

Jag vill nämna Ytterhogdal IK, där tränaren i fotbollssektionen uttryckt en avsikt att tala med klubbstyrelsen för att försöka starta ett nytt lag för nyanlända i klubbens regi inför nästa säsong.

Slutledning: Det kan vara mer effektivt att närma sig detta från andra hållet, så att säga. Att engagera föreningar i att närma sig de nyanlända kan vara bättre än att engagera de nyanlända att närma sig föreningar. Vi ser detta här i Härjedalen, men även på andra ställen runt om i Sverige. Från både föreningar och privatpersoner såväl som kommunalt engagemang.

Jag vill hänvisa till Eskilstunas projekt "Flyktingguide/Språkvän i Eskilstuna": <http://www.eskilstuna.se/flyktingguide>

Framtid

Inför en fortsättning av verksamheten skulle jag se en ökad information och, vid behov, hjälp riktad till föreningslivet för att visa vilken tillgång och resurs en nyanländ är. Att det anordnas informationsträffar, pröva-på-kvällar, initiativ till olika verksamheter, där även den nyanlände kan bidra, inom exempelvis matlagning, musikutövning, dans, hantverk och språkkurser (inte SFI utan kurser i t ex arabiska). Ett kulturarbete, där alla sidor har en möjlighet att visa upp sig.

Ett informationsflöde mellan Migrationsverket, kommunen och föreningslivet om aktuell situation, där olika föreningar enskilt, kanske även tillsammans med andra, kan anordna aktiviteter, både eventuella hjälpinsatser och insamlingar, men framför allt genom att bjuda in nyanlända i en föreningsgemenskap och en grund till ett framtida socialt kontaktnät.

Att nå de nyanlända behöver inte nödvändigtvis ske där Arbetsförmedlingen är den ansvariga instansen. Information om föreningslivets betydelse i Sverige i allmänhet och det lokala föreningslivet i synnerhet kan ske under den Samhällsorientering som sker i kommunal regi.

Jag skulle personligen vilja peka på ordvalet "Integration". Att "integrera" har för många betydelsen att den som ska integreras ska bli en del av det redan befintliga, alltså på något sätt ge avkall på sin egen personlighet och bli som "oss andra". I detta ligger en undermening i att det aktiva ska ligga hos den nyanlände, en anpassning till normen.

Ordet "integration", utanför den sociala betydelsen, betyder "sammanförande till en helhet" (SAOL) eller "Sammanställning av sinsemellan olika delar till en komplexare helhet" (Wikipedia). Alltså en gemensam ansträngning att få det att fungera.

Jag skulle vilja puffa för ordet "inkludering". Det öppnar upp för synsättet att även de redan etablerade i samhället aktivt kan verka för att den nyanlände inbjuds till verksamheter, i privat och offentlig regi, till föreningar och aktiviteter.

"Ingen kan integrera mig.

Jag måste vilja integrera mig själv."

Abbas Khanahmadi, rektor för Bäckedals Folkhögskola i Sveg

